

Yrityskaupan hyväksyminen: Nordstjernan AB / Momentum Group AB

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") on 30.1.2020 ilmoitettu järjestely, jossa Nordstjernan AB ("Nordstjernan" tai "ilmoittaja") hankkii määräysvallan Momentum Group AB:ssa ("Momentum Group" tai "kohde").

Järjestely kuuluu EU:n sulautuma-asetuksen¹ soveltamisalaan, mutta Euroopan komissio on 22.1.2020 tekemällään päätöksellä siirtänyt tapauksen käsittelyn kansallisille kilpailuviranomaisille. Tapauksen siirryttyä komissiolta Kilpailu- ja kuluttajaviraston tutkittavaksi asiaan sovelletaan kansallista yritys-kauppavalvontaa koskevaa lainsäädäntöä.

1 Yrityskaupan osapuolet

Nordstjernan AB on pääomasijoitustoimintaa harjoittava sijoitusyhtiö, jonka portfolioyhtiöt toimivat useilla eri toimialoilla. Portfolioyhtiöistä *Swedol AB* ("Swedol") tarjoaa työkaluja, tarvikkeita, työvaatteita ja suojavaälineitä ammattikäyttäjille. Sen Suomessa toimivat tytäryhtiöt ovat *Metaplan Oy* ja *Grolls Oy*. Yleinen työkalujen ja tarvikkeiden myynti Suomessa tapahtuu Metaplan-tuotemerkin alla ja työvaatteiden ja henkilönsuojainten myynti Grolls-tuotemerkin alla. Swedol on myös vertikaalisesti integroitunut ja se jakelee Suomessa omia tuotemerkkejään, kuten Björnkäder ja Gesto.²

Momentum Group AB toimii teollisuustarviketuotteiden ja teollisuuskomponenttien jälleenmyyjänä sekä tarjoaa teollisuuden ja rakennusalan ammattimaisille loppukäyttäjille suunnattuja palveluja ja huoltotoimintaa Pohjoismaiden alueella. Pääosa Momentum Groupin liiketoiminnasta Suomessa on työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyyntiä TOOLS-brändillä *TOOLS Finland Oy:n* kautta.³

¹ Neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004, annettu 20 päivänä tammikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta.

² Ilmoittajan portfolioyhtiöistä Suomessa toimivat lisäksi *NCC Suomi Oy*, *NCC Industry Oy*, *NCC Property Development Oy* ja *Bonava Suomi Oy* sekä Dacke Industri -konserniin kuuluvat *Arcos Hydraulik Oy*, *Pimatic Oy*, *Polar-teknik Oy* ja *PMC Hydraulics Oy*.

³ Kohteen konserniyhtiöistä Suomessa toimivat lisäksi *TOOLS Fastigheter Oy* sekä *Gigant Arbetsplats Ab*, joista jälkimmäisellä ei ole aktiivista liiketoimintaa. TOOLS Fastigheter Oy omistaa kohteen logistiikkatiloja Suomessa, mutta se ei harjoita operatiivista liiketoimintaa.

2 Ilmoittajan arvio relevanteista markkinoista

Ilmoittajan mukaan osapuolten välisen horisontaalisen päällekkäisyyden osalta relevanttina markkinana voidaan pitää valtakunnallista työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyyntiä ammattimaisille asiakkaille.⁴

Ilmoittajan mukaan työkaluja ja tarvikkeita jaellaan joko yleisten jakelijoiden kautta, jotka tarjoavat laajan valikoiman tuotteita ammattimaisille asiakkaille ja/tai kuluttajille, tai erikoistuneiden jakelijoiden kautta, jotka tarjoavat erikoistuneempaa tuotevalikoimaa, kuten pelkästään työvaatteita ja henkilönsuojaimia. Vaikka ilmoittaja ei katsokaan työvaatteiden ja henkilönsuojainten muodostavan omaa relevanttia tuotemarkkinaansa, se on toimittanut KKV:lle markkinatietoa myös tästä kapeammasta segmentistä ilmoituksessa annettavien tietojen mahdollisimman laajan kattavuuden vuoksi ja sen johdosta, että Pohjoismaissa toimii erikoistuneita jakelijoita, jotka myyvät ainoastaan työvaatteiden ja henkilönsuojainten kategoriaan kuuluvia tuotteita.

Ilmoittaja on esittänyt maantieteellisten markkinoiden valtakunnallisuutta tukeviksi seikoiksi muun ohella sen, että yrityskaupan osapuolet toimivat Suomessa valtakunnallisesti tytäryhtiöidensä kautta. Osapuolten parhaan käsityksen mukaan myös niiden pääasialliset kilpailijat ovat aktiivisia valtakunnallisesti. Lisäksi ilmoittaja on todennut, että hinnat, alennusjärjestelmät ja markkinointitoimet määrittellään valtakunnallisella tasolla. Ilmoittaja on kuvannut suorajakelun tapahtuvan valtakunnallisella hinnoin ja sopimusehdoin kohteen osalta logistiikkakeskuksista ja Swedolin osalta myymälöistä. Myymälämyynnin osalta ilmoittaja on todennut, että sekin perustuu valtakunnallisella tasolla asetettuun hinnoitteluun ja alennusrakenteisiin. Fyysisten myymälöiden tosiasiainen valuma-alue ei siten ilmoittajan mukaan ole asianmukainen nimitäjä relevantin maantieteellisen markkinan hahmottamisessa.

Ilmoittaja on lisäksi tuonut esiin, että osapuolten liiketoimintojen välillä on vähäinen vertikaalinen yhteys, sillä Nordstjernanin Suomessa toimivat rakennusalan yhtiöt hankkivat työkaluja ja tarvikkeita myös osapuolilta.⁵ Osapuolten liiketoimintojen välillä on myös potentiaalinen vertikaalinen yhteys koskien Momentum Groupin teollisten komponenttien ja konsultointipalvelujen tarjontaa Suomessa.⁶

KKV on tarkastellut yrityskaupan mahdollisia vaikutuksia edellä esitetyn mukaisesti. Markkinamäärittely on kuitenkin voitu jättää avoimeksi, koska

⁴ Ilmoittajan mukaan osapuolten kuluttajamyynni on marginaalista, eikä yrityskauppa ilmoittajan näkemyksen mukaan vaikuta kilpailuun työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyynnissä kuluttajille.

⁵ Nordstjernanin portfolioyhtiöiden työkalujen ja tarvikkeiden ostot osapuolilta Suomessa muodostivat alle prosentin osapuolten kokonaismyynneistä vuonna 2018.

⁶ Momentum Group tarjoaa teollisia komponentteja ja konsultointipalveluja teollisille yhtiöille tytäryhtiöidensä kautta. Ilmoittajan mukaan kohteen markkinaosuus Suomessa vuonna 2018 oli tältä osin alle kymmenen prosenttia eikä Momentum Groupilla ollut vuonna 2018 lainkaan teollisten komponenttien tai konsultointipalvelujen myyntiä Suomessa millekään Nordstjernanin portfolioyhtiölle.

jäljempänä ilmenevin perustein yrityskaupan ei ole katsottu estävän kilpailua olennaisesti Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

Alla on esitetty ilmoittajan omat arviot osapuolten markkinaosuuksista Suomen laajuisilla markkinoilla koskien työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyyntiä ammattimaisille asiakkaille sekä sen alasegmenteillä vuonna 2018.

Taulukko 1. Työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyynti ammattimaisille asiakkaille (2018): valtakunnallinen.

<i>Markkina</i>	<i>Nordstjer- nan (Swe- dol)</i>	<i>Momentum Group (TOOLS)</i>	<i>Osapuo- let yh- teensä</i>	<i>Kokonaismarkkina (milj. €)⁷</i>
<i>Työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyynti ammattimaisille asiakkaille</i>	[0–5] ⁸ %	[5–10] %	[10–20] %	[800–950]
<i>Työvaatteet ja henkilönsuojaimet</i>	[0–5] %	[5–10] %	[5–10] %	[250–350]
<i>Työkalut ja tarvikkeet (pl. työvaatteet ja henkilönsuojaimet)</i>	[0–5] %	[10–20] %	[10–20] %	[500–600]

Ilmoittaja on nimennyt osapuolten tärkeimmiksi kilpailijoiksi yllä esitetyllä työkalujen ja tarvikkeiden valtakunnallisella kokonaismarkkinalla Würth Oy:n (arvioitu markkinaosuus [25–35] prosenttia), Etra Oy:n ([10–20] prosenttia), Isojoen Konehalli Oy:n ([10–20] prosenttia), Lindström Oy:n⁹ ([5–10] prosenttia) ja Ahlsell Oy:n ([0–5] prosenttia). Lisäksi ilmoittaja on tunnistanut Image Wear Oy:n osapuolten kilpailijaksi työvaatteiden ja henkilönsuojainten segmentillä [5–10] prosentin markkinaosuudella.

Vaikka ilmoittaja on katsonut relevantin markkinan olevan maantieteelliseltä laajuudeltaan valtakunnallinen, se on tarjonnut asiassa täydentävää tietoa koskien osapuolten myymäläverkostojen päällekkäisyyttä aluekohtaisesti. Ilmoittaja on muun ohella esittänyt KKV:lle aluekohtaisia arvioita kilpailevien myymälöiden lukumääristä sekä tiedot osapuolten nimeämisistä aluekohtaisista kilpailijoista Helsingin (ml. Espoo ja Vantaa), Kotkan, Tampereen (ml. Pirkkala), Turun (ml. Raisio) ja Vaasan alueilla. Ilmoittaja on todennut, että jokaiseen kaupunkiin, jossa osapuolten myymäläverkosto on päällekkäistä,

⁷ Esitetyt kokonaismarkkinat ovat ilmoittajan omia arvioita. Luvut on annettu arvoperusteisesti. Tämä perustuu siihen, että ilmoittajan mukaan relevantti markkina sisältää suuren määrän erilaisia tuotteita erilaisella hinnoittelulla, minkä vuoksi ilmoittaja katsoo, ettei volyympiperusteinen arvio olisi tarkoituksenmukaista eikä mahdollista. Ilmoittaja on huomioinut markkinaosuusarvioissaan vuonna 2018 ja sen jälkeen tapahtuneet yrityskaupat / liiketoimintojen hankinnat. Ilmoittajan mukaan sen kokonaismarkkina-arviot on aliarvioitu, sillä on olemassa useita paikallisia jakelijoita, joiden liikevaihtoa se ei ole sisällyttänyt tähän kokonaismarkkina-arvioon.

⁸ Hakasulkeissa täsmällinen tieto poistettu liikesalaisuutena.

⁹ Momentum Group hankki huhtikuussa 2019 Lindström-konsernin Suomen henkilönsuojainliiketoiminnan, mikä on huomioitu esitettyissä markkinaosuusluvussa.

jää yrityskaupan toteuttamisen jälkeen lukuisia muita vahvoja kilpailijoita. Virasto on markkinaselvityksessään toimittanut edellä esitetyt tiedot kuultavaksi osapuolten tärkeimpien asiakkaiden, tavarantoimittajien ja valtakunnallisten kilpailijoiden lisäksi osapuolten nimeämille aluekohtaisille kilpailijoille.

3 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Yrityskaupan ilmoittajan mukaan yrityskauppa ei olennaisesti estä tehokasta kilpailua millään relevantilla markkinalla. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan taustalla on Momentum Groupin ja Swedolin toisiaan nimenomaisesti täydentävät liiketoiminnot muun muassa asiakaskategorioiden ja myyntikanavien osalta. Osapuolet eivät pidä toisiaan lähimpinä kilpailijoinaan erityisesti siitä syystä, että ne tavoittelevat eri asiakasryhmiä sekä toimivat eri tavalla jakelukanavien osalta. Ilmoittajan mukaan Momentum Group on keskittynyt suurempiin teollisuusasiakkaisiin, jotka ostavat harvoin tuotteita paikallisista myymälöistä ja Swedol puolestaan myy pääasiassa pienille ja keskiuurille asiakkaille.

Ilmoittajan mukaan Suomessa on useita vaihtoehtoisia jakelijoita, joilla on paljon suurempi tai samanlainen markkinaosuus verrattuna yrityskaupan jälkeiseen osapuolten yhteenlaskettuun markkinaosuuteen. Ottaen lisäksi huomioon, ettei Swedolin markkinaosuus ylitä viittä prosenttia millään relevantilla markkinalla Suomessa, ilmoittajan mukaan on täysin epätodennäköistä, että yrityskaupalla olisi vaikutuksia kilpailuun Suomessa. Lisäksi jokaisessa kaupungissa, jossa osapuolten myymäläverkosto on päällekkäistä, on ilmoittajan mukaan suuri määrä kilpailevia myymälöitä. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan ei näin ollen voida katsoa aiheuttavan haittaa kilpailulle edes paikallisesti tarkasteltuna. Ilmoittajan mukaan yrityskaupalla ei myöskään ole vertikaalisia kilpailuvaikutuksia Suomessa, sillä osapuolten vertikaaliset linkit jäävät marginaalisiksi.

Viraston markkinaselvityksessä suurin osa lausunnonantajista on suhtautunut yrityskauppaan neutraalisti. Markkinaselvityksessä on myös tullut esiin, että yrityskauppa saattaisi jossain määrin vähentää tarjoajien määrää Turun ja Tampereen alueiden julkisissa hankinnoissa. Virastolle esitetyn tarjouskilpailuaineiston perusteella tarjoajien määrä voisi vähentyä haitallisesti erityisesti rakentamisen kemikaaleja, sähkötyökaluja sekä suojavaatteita koskevissa tarjouskilpailuissa Turun alueella. Myös Tampereen alueella toteutettavien julkisten hankintojen kannalta yrityskaupalla voisi mahdollisesti olla jossain määrin kilpailua vähentäviä vaikutuksia.

Virasto on ottanut arviossaan huomioon sen, että sekä työkalujen ja tarvikkeiden että työvaatteiden ja henkilönsuojainten segmenteissä on Suomessa osapuolten lisäksi useita muita tarjoajia. Vahvoista valtakunnallisen myymäläverkoston omaavista yrityksistä esimerkiksi Würth Oy, Etra Oy sekä Image Wear Oy osallistuvat aktiivisesti julkisiin tarjouskilpailuihin. Markkinoilla toimii myös useita pienempiä kilpailijoita, joilta julkiset hankintayksiköt tekevät niin ikään hankintoja. Viraston kuulemien kilpailijoiden mukaan alueellisen

läsnäolon eli olemassa olevan myymälän puuttuminen ei muodostu esteeksi osallistua tarjouskilpailuun. Lisäksi hankintasopimuksen rakenne, kuten hankinnan pilkkominen osakokonaisuuksiin ja osakokonaisuuksien määritelmät, voivat vaikuttaa yritysten halukkuuteen osallistua hankintamenettelyyn.

Viraston arvion mukaan kohteen tuottama lisäys ilmoittajan markkinaosuuteen on edellä esitetyn mukaisesti maltillinen eikä yrityskauppa merkittävästi muuta markkinoiden rakennetta millään yrityskaupan käsittelyn yhteydessä tarkastellulla markkinalla. Lisäksi markkinalla toimii osapuolten lisäksi useita muita yrityksiä, jotka harjoittavat työkalujen ja tarvikkeiden vähittäismyyntiä ammattimaisille asiakkaille. Viraston markkinaselvityksessä ei myöskään ilmennyt, että yrityskaupalla olisi haitallisia vaikutuksia kilpailuun valtakunnallisesti tai alueellisesti. Edellä esitetyn perusteiden virasto arvioi, että ilmoitettu yrityskauppa ei olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla kilpailulain (948/2011) 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

4 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Nordstjernan AB hankkii määräysvallan Momentum Group AB:ssa.

5 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

6 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

7 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa asiantuntija Hanna-Mari Immonen, puhelin 029 505 3092, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja Timo Mattila

Asiantuntija Hanna-Mari Immonen

Päätös
Dnro KKV/145/14.00.10/2020
Julkinen
27.2.2020

6 (6)